

Toimivia osakaskuntia - miksi ja miten?

Malin Lönnroth
Kalatalouden Keskusliitto

1

1

Lyhyt taustakatsaus

- **Vuoden 1951** kalastuslaissa kalastusoikeus sidottiin maan- ja vesienomistukseen. Oman kunnan alueella onkiminen oli kuitenkin sallittua.
- **Vuoden 1982** kalastuslakiin läänikohtainen pilkkikortti.
- **Vuoden 1993** pilkintäoikeus osaksi kalastuksenhoitomaksua, jonka maksamalla sai valtakunnallisen pilkintä- ja onkimisoikeuden.
- **Vuonna 1996** läänikohtainen viehekortti. Pilkintä onginnan lisäksi yleiskalastusoikeudeksi, alle 18-vuotiaat ja 65 vuotta täyttäneet vapautettiin viehekalastus- ja kalastuksenhoitomaksusta.
- **Vuonna 2012** Alueellinen lupa kalastusoppaille.
- **Vuonna 2016** kalastonhoitomaksu 18–64-vuotiaille harjoittaessaan muuta kuin ongintaa, pilkintää tai silakan litkausta. Alle 18-vuotiaat ja yli 64-vuotiaat ovat vapautettuja kalastuksenhoitomaksusta kalastaessaan yhdellä vavalla ja vieheellä.

Näettekö trendin?

2

Omistajan oikeuksia päättää asioistaan on nakerretty lainuudistus kerrallaan. Miksi?

- Pirstaleinen vesialueiden omistusrakenne on haitannut kalastuksen järjestämistä
- Osakaskuntatoiminta on monin paikoin vaipunut Ruususen uneen. Kaupungistuminen ja ikääntyvä kansa.
- Toimimattomuus jatkaa tätä kehitystä, uusia vaatimuksia yleiskalastusoikeuksien laajentamiseksi odotettavissa.
- Poliittiset voimat ovat vaikuttaneet kalastusoikeuksiin enemmän kuin omistajat.
- **Osakaskunnan tärkein tehtävä on yhteisen omaisuuden hallinnointi. Tällä hetkellä osakaskunnat eivät toimi kuten pitäisi, ja on ollut mahdollista ajaa omistajien yli.**

3

Aika herätä Ruususen unesta - osakaskunnat 2.0 kehiin!

- Kalastuslakiin sisältyy "palvelutehtävä" yhteiskunnan ja erilaisten kalastajaryhmien suhteen. Korvataan lakisääteisillä omistajakorvauksilla.
- Vaikutusmahdollisuudet edunvalvontaan kalatalousalueen kautta on kehittynyt lainuudistusten myötä
- Kalavesien hoitovastuu on edelleen osakaskunnilla. Vastuu on jopa korostunut nykyisissä (käyttö- ja hoitosuunnitelmien toimeenpano)
- Hoitamalla lakiin säädetyt tehtävät varmistetaan, että tulevaisuudessakin vesialueiden omistajilla on vielä valtaa oman omaisuutensa käyttämisen osalta.
- EU:n uudella rakennetukikaudella rahoitusta saatavilla erinäisiin vesienhoitohankkeisiin.

Pääasia on, että vesialueilla on taho joka vastaa toiminnasta. Ruususen unen jatkaminen on huonoin vaihtoehto.

4

Miten edetä? - pitäisikö meidän tarkastella ja päivittää toimintaamme?

- Onko meillä riittävästi aktiivisia?
- Mitä tehdä, jos kukaan ei ole kiinnostunut ottamaan vastuuta toiminnasta?
- Onko osakaskunnan säännöt ajan tasalla?
- Pitäisikö osakaskunnan järjestäytyä?
- Olisiko mahdollistaa yhdistää tietyn alueen osakaskunnat suurempiin kokonaisuuksiin? Mitä hyötyjä yhdistämiset voivat antaa?

5

Löydä osakaskunnalle räätälöity ratkaisu!

6

6

Ratkaisu 1 ”Sukupolvenvaihdos”

- Vesialueiden omistaminen koskettaa noin 1,5 miljoonaa suomalaista. Toimitsijoista on kuitenkin iso puute!
- Ihmiset ja aktiiviset tekijät ovat osakaskunnan tärkein resurssi!
- Aktivoikaa mökkiläiset mukaan!
- Hallitusten jäsenten ei tarvitse olla osakkaita.
- Osakaskunnan säännöissä voidaan määrätä, että osakaskunnalla on hoitokunnan sijasta tai sen lisäksi yksi tai useampi toimitsija.
- Päivittäkää säännöt vastaamaan nykypäivää - lisää etäkokousmahdollisuus. Sääntömalleja löytyy ahven.netistä.

7

Ratkaisu 2 Miten suhtautua järjestäytymättömiin osakaskuntiin?

- Osakaskunta voi toimia järjestäytymättömänä, ilman vahvistettuja sääntöjä. Järjestäytymätön osakaskunta on oikeustoimikelpoinen ja voi saada nimiinsä oikeuksia ja tehdä sitoumuksia.
- Ongelmina:
 - Tilinpidon ja rahaliikenteen järjestäminen niin, että osakkaan oikeudet tulevat riittävästi turvatuiksi. Järjestäytymättömän yhteisön lukuun ei saada edes pankkitiliä avatuksi.
 - Edunvalvonta.

Järjestäytymättömän osakaskunnan on tarpeellista valtuuttaa yksi tai useampi osakas tai muu henkilö osakaskunnan edustajana vastaanottamaan ja saattamaan osakaskunnan käsiteltäviksi osakaskunnan koskevat asiat.

8

8

Mikäli haluatte järjestäytyä:

- Kutsukaa koolle osakaskunnan kokous
- Kokouksessa hyväksytään osakaskunnalle säännöt, joiden tulee täyttää yhteisluelain asettamat vaatimukset. Malleja löytyy ahven.netistä!
- Kokouksen hyväksymät säännöt lähetetään Aluehallintovirastoon vahvistettavaksi.
- Osakaskunnan on ilmoitettava Aluehallintovirastoon ja Maanmittauslaitokselle tiedot hoitokunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tai toimitsijan ja hänen varamiehen nimestä ja heidän osoitteistaan.
- Muistakaa myös ilmoittaa yhteystiedot kalatalousalueelle (omistajakorvaukset + muu yhteydenpito).

9

Ratkaisu 2 Osakaskuntatoiminnan ”ulkoistaminen”, yksin tai yhdessä

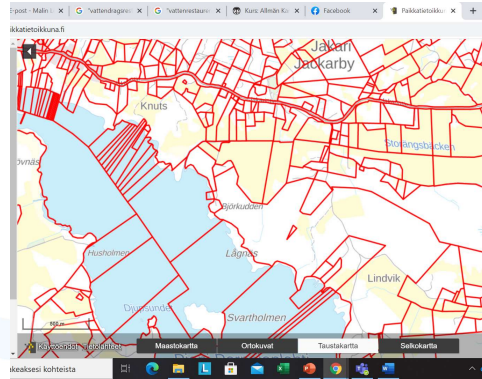
- Tehtävien siirtäminen on yksi mahdollisuus, mikäli on vaikeaa löytää osakaskunta-aktiiveja.
- Osakaskunta voi halutessaan siirtää kalatalousalueen hoidettavaksi osan tai kaikki kalastuksen järjestämiseen ja kalakantojen hoitoon liittyvät tehtävänsä kalastuslain 121 § nojalla.
- Toimintaa voidaan järjeistää kokoamalla toimintoja vesialueella keskitetysti yhdelle yhteisölle. Sopimusoikeus antaa osapuolille suhteellisen vapaat kädet laatia tarpeellisia sopimusehtoja.
- Kalavedet voidaan vuokrata kaupalliselle kalastajalle, yhteisölle, yksityishenkilölle, kalastusyhdistykselle, yritykselle tai toiselle osakaskunnalle.

10

Ratkaisu 3 Osakaskuntien yhdistäminen

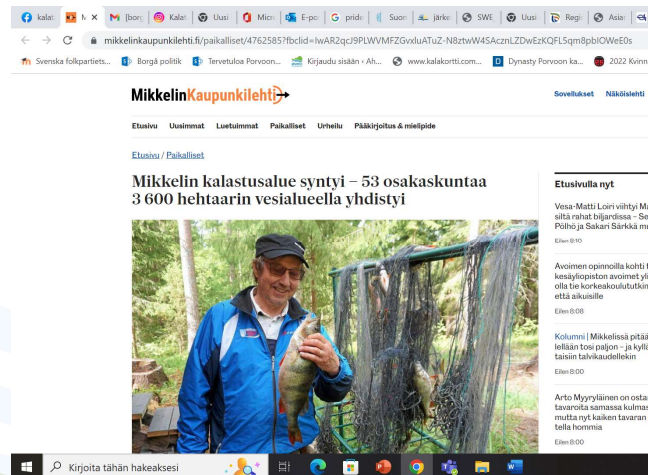
- Osakaskuntien yhdistäminen voi olla ratkaisu, etenkin pienille osakaskunnille.
- Helpompaa löytää väkeä mukaan toimintaan.
- Pienemmät hallintokulut.
- Kalastuslupamyynti voi piristyä.
- Maanmittaustoimitus. Toimituksen jälkeen kokous, jossa hyväksytään uudelle osakaskunnalle säännöt.

11

Näin muualla, toimisiko meillä?

- EU-hankkeiden kautta
- Tavoitteena:
 - Aktivoida kalastajia ja saada uusia osakaskuntatoimijoita
 - Parantaa kalastusmahdollisuuksia ja vedenlaatua

12

Näin muualla, toimisiko meillä?

- Rasvanki-Virmasvesi osakaskunta sijoittui toiseksi Kalatalouden Keskusliiton järjestämässä Suomen paras osakaskunta -kilpailussa
- Kuusi osakaskuntaa yhdistyi → 18 000 hehtaaria kalavesiä
- Parempaa kalastusta, mutta myös veneluiskia, lintutorneja, nuotiopaikkoja, vesilintumetsästystä
- Lasten ja nuorten aktivoiminen kalastuspäivien kautta

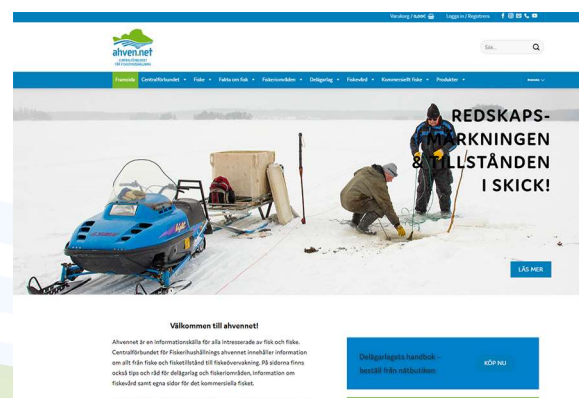

Mitä osakaskuntamme ja me osakkaina tarvitsemme, ja voisiko toimintamme antaa lisäarvoa paikallisväelle?

13

Löydä teille sopiva malli -me olemme täällä teitä varten!

14